

[Ministeren for offentlige arbejder.]

har sammenhæng med de dansk/svenske undersøgelser, der for tiden foregår om Øresundsforbindelserne, og med de sideløbende danske undersøgelser med hensyn til Københavns lufthavns fremtid. Alternative forslag til linjeføring fra S-togsforbindelse over Amager undersøges i denne forbindelse. Hvilket af de alternative forslag man i givet fald bør vælge, kan først afgøres i sammenhæng med en stillingtagen til spørgsmålene om lufthavnen og den faste forbindelse til Sverige.

Det må dog tilføjes, at jeg gentagne gange over for hovedstadsrådets formand og hovedstadsrådets trafikudvalg har understreget, hvilken ringe betjening Amagers befolkning har i forhold til andre inden for HT's område, og at det derfor haster med at finde frem til forsvarlige løsninger.

Af *Kjærulff-Schmidt* (FP) til ministeren for offentlige arbejder (22/11 76):

»Vil ministeren oplyse, om der ved projekteringen af Vallensbæk-Tårnby motorvejen vil blive taget hensyn til, om den påtænkte øst-vestgående S-bane (lufthavnsbanen) over Amager kan placeres i umiddelbar tilslutning til motorvejen?«

(Spm. nr. 140).

Begrundelse.

Samtidig med, at der er mange gode grunde til at advare mod anlæggelsen af en motorvej Vallensbæk-Tårnby, er det naturligt at spørge, om ministeriet ved sit projekteringsarbejde vil tage hensyn til, om den påtænkte øst-vestgående S-bane kan placeres i umiddelbar tilslutning til motorvejen.

Herved kan der opnås store besparelser, hvortil kommer, at de miljømæssige ulemper ved at placere to parallelle trafik anlæg med nogle få hundrede meters afstand vil være meget betydelige.

Hvis svaret er benægtende, beder jeg ministeren oplyse, hvor lufthavnsbanen tænkes placeret i forhold til motorvejen.

Minister for offentlige arbejder *Niels Mathiasens* svar (29/11 76):

Man har endnu ikke påbegyndt projekteringsarbejdet for motorvejen på Amagerstrækningen – det sker først om et års tid – men det er klart, at der under dette arbejde vil blive taget hensyn til en beslutning om S-banen. Jeg

er naturligvis ganske enig i, at en eventuel bane og vejen bør ligge i samme trafikkorridor.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om Danmarks journalisthøjskole og institut for presseforskning.

(Lovforslag nr. L 31. Fremsat 7/10 76. Første behandling 21/10 76. Betænkning 24/11 76).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om 10.-12. uddannelsesår.

(Andre selvst. forslag nr. B 19. Fremsat 10/11 76).

Forslaget sattes til forhandling.

Søgaard (S):

Det forslag, som vi her ser genfremsat, er jo fra sidste år, hvor det blev fremsat i december, og hvor vi behandlede det indgående ved en førstebehandling. Jeg skal derfor mestendels kun henvise til det, jeg sagde ved førstebehandlingen den 14. januar, nemlig at den målsætning, som forslaget til beslutning indeholder, er vi enige i: at vi ved denne beslutnings gennemførelse som princip efterhånden har mulighed for at komme et skridt videre på vejen i retning af børns og unges ligestilling med hensyn til uddannelse, men at vi også erkender, der fortsat er menneskelige og sociale

[Søgaard.]

delingslinjer i dette samfund, som er samfundsskabte, og som vi gerne ønsker ændret.

Jeg pegede også dengang på, at det jo ikke bare er et spørgsmål om en økonomisk indsats, således som vi har gjort det gennem først ungdommens uddannelsesfond, senere statens uddannelsesstøtte, men også et spørgsmål om miljø og klima, indhold og form i uddannelse, som spiller en afgørende rolle i forbindelse med de muligheder, dette forslag til beslutning tilsigter.

Vi var også dengang inde på hele restgruppeproblematikken, de 20-25 pct., som mangler en eller anden form for uddannelse, og som vi naturligt i meget høj grad interesserer os for. Også dengang drøftede vi de menneskelige konflikter og barrierer, som fortsat findes mellem de bogligt uddannede og de praktisk uddannede, og hvor det, ministeren her peger på i sit oplæg, også kan blive et skridt til bedring af den forståelseskluft, der fortsat findes.

Også voksenundervisningen er indflettet i ministerens forslag, og også det hilser vi naturligt med tilfredshed igen.

Jeg er glad for, at ministeren har efterkommet min opfordring til at give det lokale initiativ, således som det fremgår af sidste afsnit i beslutningsforslaget, en stærkere islæt, idet ministeren her peger på, at skal dette forsøg have et realistisk indhold, må det lokale arbejdsliv inddrages i tilrettelæggelsen.

Jeg vil gerne spørge ministeren om noget, som jeg synes ministeren har gjort knap så meget ud af, som det var muligt, nemlig om ikke de særlige, kortvarige uddannelser, der findes på en række andre områder, kunne inkorporeres i hele systemet, således at kortvarige uddannelser med kompetence til at stå af på kunne være en af de ordninger, der netop med en vis succes kunne indføres i et system, som ellers er mere langvarigt, uddannelsesmæssigt og kompetencemæssigt.

Om de mindre ændringer, som findes i dette forslag i forhold til tidligere, skal jeg kun sige, at opstillingen er blevet bedre, og at det har tydeliggjort et par principper. Det gælder først og fremmest forslaget bestemmelse nr. 2, som peger på, at uddannelserne i 10.-12. uddannelsesår bl. a. har til formål at give en fælles almen baggrund. Det synes jeg er væsentligt at understrege, også på baggrund af, at jeg står med en note om en vedtagelse i De europæiske Fællesskabers Råd i går, der peger på, at man

ved udarbejdelse af undervisnings- og uddannelsesplaner på alle trin i den almene uddannelse og erhvervsuddannelsen sikrer en passende forberedelse gennem dette til erhvervslivet og en tilskyndelse til at se en tilnærmelse mellem de to uddannelsesformer, og det er jeg meget tilfreds med.

Til sidst kun dette: forslaget nr. 13 om bestræbelserne på at udjævne forskellene mellem yngres og ældres uddannelsesniveauer peger også på at give en mulighed for en livslang uddannelse, som jo er lidt mere, skal vi sige fremdraget i forhold til tidligere; også dette er jeg godt tilfreds med.

Jeg synes i det hele taget, at dette forslag til beslutning, til drøftelse i udvalget, kan betyde en udvikling i retning af et fleksibelt system, som nok bedre end det nuværende vil kunne imødekomme de hastigt skiftende strukturændringer, der finder sted inden for arbejdslivet i vort samfund, og også på en række andre områder vil imødekomme den udvikling, der er i gang i samfundet.

Vi kan derfor gå ind for det forslag til beslutning, ministeren her har fremsat.

Tove Nielsen (V):

Jeg skal i det store og hele henholde mig til det, jeg sagde, da vi sidste gang havde dette forslag til første behandling, og som står i Folketingstidende 1975-76, sp. 3892-3896. Jeg finder ikke grund til at uddybe det ret meget mere, fordi der jo er tale om en genfremsættelse. Jeg har ganske vist prøvet at sammenholde de forskellige punkter og har fundet ud af, at de ændringer, der har fundet sted, er, at der er byttet om på rækkefølgen af bestemmelserne, men ikke på indholdet. Imidlertid var det jo indholdet, hele substansen, som venstre tog afstand fra sidste år. Venstre har ikke ændret mening på dette område: vi mener fortsat, det er vigtigt at gøre noget for den gruppe af unge, som i dag ikke selv føler sig motiveret til at gå i gang med ekstra undervisning eller en uddannelse. Men vi mener ikke, som vi også tidligere har sagt, at dette skal gøres på en sådan måde, at de mange, som er motiveret for at gå ind i en uddannelse, skal have deres uddannelse ændret således, at den bliver til noget, vi i dag ikke kender noget til. Hos os er der en stor frygt for, at det bliver uddannelser, som bestemt ikke er så meget værd som dem, vi kender.

[Tove Nielsen.]

Vi er imod, at man giver tilslutning til at sætte forsøg i gang, hvis indhold vi ikke kender noget som helst til. Vi har jo et slående eksempel i Tilstforsøget, hvor ministeren har nedsat et udvalg til at arbejde med integration af de bestående uddannelser inden for gymnasiet, HF, teknisk skole og handelsskolen, og det er disse årgange, vi her taler om. Dette udvalgsarbejde kører videre. På trods af, at der i folketinget ved sidste førstebehandling af dette forslag var et flertal imod, at man satte forsøg i gang, har ministeren altså følt, at hun trygt kunne bruge den bemyndigelse, hun har ifølge gymnasieskolelovens § 21. Hun har denne bemyndigelse, men det er jo et område, som folketingets flertal i hvert fald indtil nu ikke har kunnet følge ministeren i, så jeg føler, at ministeren dér bevæger sig på et område, hvor hun skal være særdeles varsom. Vel, det er altså også blevet udsendt et år ekstra med den forklaring, at der skulle være nogle ting, som ikke er klaret op endnu. Det forstår jeg godt; jeg tror, det ville være klogt at fare meget med lempe her. Vi skal være meget varsomme med hensyn til forsøg, hvis det blot er forsøg for forsøgenes skyld. Det er alt det, som venstre ikke ønsker at være med til, når vi ikke kender noget som helst til indholdet, og når vi ikke får noget som helst at sige med hensyn til indholdet.

Må jeg så bare sige med hensyn til de ekstra bemærkninger, der er kommet, at det egentlig skulle glæde mig, at ministeren pludselig har fundet ud af, at det alligevel er af stor værdi, at arbejdsmarkedets parter bliver draget med ind i tilrettelæggelsen af de forskellige uddannelser. Hvis det så også er noget, man kan leve op til i praksis, vel at mærke på en sådan måde, at det ikke bare er på LO-siden, men også er på modtagersiden, man bliver draget med ind i tilrettelæggelsen af uddannelserne, ville man have en større garanti for, at de mennesker, der får en eller anden uddannelse, også vil kunne finde anvendelse for den uddannelse, de tager. Her har det vel nok skortet på arbejdsmodtagersiden.

Halvgaard (FP):

Det er mindre end et år siden, undervisningsministeren fremkom med et tilsvarende forslag til folketingsbeslutning. Der er tale om en gennemførelse af ideer vedrørende 10.-12. uddannelsesår. Jeg kan derfor også henvise til min

tidligere ordførertale, som stadig dækker fremskridtspartiets synspunkter.

Princippet om integration af de 16-19-åriges uddannelse strider afgjort mod fremskridtspartiets skoletanker. Jeg har ikke fantasi til at se, hvordan det kan gennemføres i praksis, uden at det forringer skolevilkårene for alle elever.

Hvordan vil en integreret skole efter de ideer, der foreligger, både kunne tilfredsstille dem, der ønsker at arbejde med det praktiske, og dem, der foretrækker at løse teoretiske problemer? Når man nu ved, hvor forskellige børn og unge er både med hensyn til interesser og med hensyn til evner, hvordan kan man da tro, som tidligere undervisningsminister Helge Larsen engang udtalte, at man med udsigt til succes kan tage alle 16-17-årige og putte dem ind i en og samme maskine, der kører et på forhånd lagt program?

Det ville tjene samfundet bedst, hvis man gennemførte en gennemgribende revision først og fremmest af folkeskoleloven og rettede de fejl, som loven indeholder, før man forsøger at bygge videre i uddannelsessystemet. Gennemførelse af de ideer, der ligger bag forslaget, vil bevirke, at de enkelte skoler: tekniske skoler, handelsskoler, gymnasier osv., mister deres identitet, og det mener jeg ville være meget ulykkeligt samfundsmæssigt set. Lad dog en handelsskole være en handelsskole og en teknisk skole en teknisk skole og et gymnasium forberede adgangen til de videre boglige uddannelser.

Når undervisningsministerens oplæg er at skabe uddannelsestilbud for alle, som har gennemgået folkeskolens undervisning, forestiller jeg mig, at undervisningsministeren især har den restgruppe på 20-30 pct. i tankerne, som ikke umiddelbart fra folkeskolen fortsætter i det traditionelle uddannelsesforløb, f. eks. lærlingeuddannelse eller gymnasieuddannelse. I den skriftlige fremsættelse anfører undervisningsministeren - og jeg tillader mig at citere -:

»Muligheder for at tilbyde en trinvis uddannelse først og fremmest inden for erhvervsuddannelserne må overvejes.«

Ja men vi har jo de uddannelser inden for erhvervslivet. Videre hedder det:

»De unge, der er svagt motiverede for fortsat uddannelse, skal have tilbud om korte og meget konkrete kurser . . .«

Har undervisningsministeren ikke overset, at der netop er skoler, som opfylder eller let kun-

[Halvgaard.]

ne opfylde de krav, ministeren efterlyser? Jeg tænker her på vore ca. 30 specialarbejderskoler, som spredt ud over landet giver tilbud om bl. a. trinvis uddannelse inden for mange forskellige brancher. Disse kurser er anerkendt af arbejdsmarkedet. Jeg ved godt, at specialarbejderskolerne hører ind under arbejdsministeriets regie, og det er måske også grunden til, at undervisningsministeren ikke er tilstrækkelig opmærksom på og orienteret om de muligheder, disse institutioner kan tilbyde netop den restgruppe, der bekymrer undervisningsministeren.

En koordination, et samarbejde af specialarbejderskolerne, 10.-klasserne og eventuelt EFG, de erhvervsfaglige grunduddannelsers basisår, var måske en løsning, men fremskridtspartiet kan ikke gå ind for de ideer, der ligger bag det foreliggende beslutningsforslag.

Lone Dybkjær (RV):

Generelt tror jeg, at principdebatter er nyttige, men jeg synes, at vi på nuværende tidspunkt på baggrund af det, der er blevet sagt ved den sidste førstebehandling, og det, der allerede er sagt i dag, må erkende, at vi ikke kommer videre med dette beslutningsforslag, sådan som det ligger her. Måske er det, fordi principperne ikke er klare nok eller konkretiseret nok, måske er det virkelig, fordi uenigheden er så stor, eller også er det en blanding af begge dele. Jeg synes i virkeligheden, det er ganske vanskeligt at finde ud af.

Når vi er betænkelige, skyldes det navnlig, at vi er bange for, at denne folketingsbeslutning med de forsøg, der er planlagt over en 5 års periode, kommer til at virke som en slags syltekrukke. Allerede nu er der jo en række ting, som man kan gennemføre, og som vi synes man bør gennemføre, f. eks. ændringer i aldersgrænser, og der kan være andre ting.

Jeg vil i øvrigt ikke repetere, hvad der blev sagt fra vores side sidste år. Der var ting, vi var enige i, og ting, vi var uenige i. Vi har lagt mærke til, at der er sket ændringer, sådan set også nogle væsentlige principielle ændringer, som jeg kan se ministeren har foretaget på baggrund af den debat, der var sidste år. Jeg vil i øvrigt som en lille parentetisk bemærkning sige, at det havde været rart, hvis der var gjort opmærksom på, hvor ændringerne var, så man ikke skulle sidde og sammenholde teksten, så havde arbejdet været lidt lettere. Vi har altså lagt mærke til de gennemførte æn-

dringer, og vi synes også, der er nogle forbedringer.

Jeg vil godt sige mere principielt om de tre ting, det drejer sig om, nemlig det 10.-12. uddannelsesår, samordningen og forsøgene, at vi finder, det er vigtigt, at man giver prioritet til det 10.-12. uddannelsesår, men navnlig finder vi, at det er vigtigt, at man virkelig prioriterer dem, der ikke på noget tidspunkt i deres tilværelse har fået andet end en korttidsuddannelse, og dem, der i fremtiden muligvis heller ikke vil få det. Jeg tror, man skal pille den gruppe ud og specielt drøfte dens problemer fremfor at fortabe sig i problemerne for hele den samlede gruppe. Vi mener, det er meget vigtigt, at de korttidsuddannede styrkes, og det vil altså sige, vi mener, det er meget vigtigt, at man satser også på voksenundervisningen.

Jeg tror, problemerne ligger i, at ministeren hele tiden skriver »samordning«. Jeg ville egentlig foretrække, at vi gik videre med to andre ord, nemlig »koordinering« og »styrkelse« dér, hvor der er behov for det. Måske var det en mere konstruktiv tankegang. Måske er det også det, ministeren vil; jeg har prøvet at gennemgå spørgsmålene og svarene fra sidste år, men efter vores opfattelse er der for mange samordningstanker i dem; jeg tror meget snarere, man skal lægge an på en hensigtsmæssig koordinering og styrkelse dér, hvor der virkelig er svagheder, og det gælder, som jeg nævnte det, navnlig de korttidsuddannede.

Så vil jeg godt sige omkring forsøgene i de 5 år, at jeg tror faktisk ikke, tiden – og dér kigger jeg også på den debat, der var sidste år, og udvalgsarbejdet – er inde til forsøg, men snarere til en analyse af de konkrete love, der ligger på området, og så en gennemførelse af det, man umiddelbart kan blive enige om at gennemføre, og der vil jo være bred enighed om, at der er nogle grupper, man skal styrke.

Jeg vil foreslå nu, for at hele arbejdet ikke skal gå i stå eller blive en repetition af sidste års, at man tager en mere konkret gennemgang af områdets uddannelsesvæsen med en angivelse af, hvad man tror der er hovedproblemer på de enkelte områder, og så tager måske en længerevarende drøftelse en eller to dage, hvor man går det hele igennem, og så på baggrund af det opstiller nogle generelle retningslinjer, der så eventuelt kan føre til en folketingsbeslutning.

Kristine Heltberg (SF):

Jeg er ikke helt sikker på, at jeg er så forfærdelig begejstret for de ændringer, der er kommet til fra ministerens side, siden disse emner var til behandling sidst. Men det er i og for sig mindre væsentligt.

Det, som jeg vil takke ministeren for, og som jeg synes er det helt centrale i sagen, er, at man i den nuværende situation ikke blot lukker af for den diskussion, som ikke har ført så forfærdelig langt i forrige samling, men at ministeren tager diskussionen frem igen og igen og utrætteligt peger på de væsentlige opgaver, der ligger omkring en modernisering af uddannelsessystemet, sådan at vi ikke skal sække agterud. Ministeren peger især på de nordiske lande, men man kunne såmænd pege på alle andre europæiske lande, som vi er ved at blive overhalet af i øjeblikket.

Det er på tide, at den stive og båseagtige uddannelsesstruktur for de 16-19-årige brydes. Om det netop skal være lige nøjagtig sådan, som ministeren stiller det op, er i og for sig mindre væsentligt. Det væsentlige er, at denne diskussion ikke får lov til at gå i stå. Det væsentlige er, at vi virkelig prøver at argumentere en gang til for – selv over for nok så forstokkede meninger – at denne sag skal løses.

Det drejer sig dels om selve det væsentlige brud, der sker netop for de 16-19-årige, hvad deres uddannelse angår. Det er jo her, at taberne, den såkaldte restgruppe, først viser sig, de, der går ud på et arbejdsmarked for at møde en arbejdsløshedssituation, de overhovedet ikke kan magte.

Det er på dette område, vi har det store efterslæb over for de voksne, der har fået en for kort uddannelse, og jeg er meget taknemlig over, at forslaget hedder 10.-12. uddannelsesår og ikke de 16-19-årige. Der er meget relevant peget på de muligheder, som, så vidt jeg forstår, også økonomisk set ligger i at åbne adgangen for voksne, der ikke har har fået den tilstrækkelige uddannelse, til at få indhentet deres efterslæb med støttemuligheder, som jeg forstår skal være af en rimelig art også for denne gruppe. Det er helt centralt for mig, at man på dette punkt ikke sætter nogle bestemte aldersgrænser.

Vi kommer måske igen som sidste gang til at diskutere i en ret hed og spændt atmosfære, men det er dog den eneste vej til at komme fremad, og jeg vil tilsige vor støtte til at få

dette forslag så nær en gennemførelse som overhovedet muligt, eventuelt med forskellige ændringer og kompromiser. Men selve tanken om at komme videre er det helt principielle i år, sådan som det var det i fjor.

I øvrigt vil jeg henvise til, hvad jeg sagde om disse ting ved den forrige behandling i fjor, og i mindre grad fæste mig ved ændringerne, som man måske kunne tage lidt nærmere op i udvalget.

Gerda Møller (KF):

Jeg har som andre måttet sidde og pløje mig igennem begge forslagene og sammenligne dem med hinanden punktum for punktum, især de mange bemærkninger, og jeg har da også lagt mærke til, at der er ændringer både inden for punkterne og især inden for bemærkningerne, ændringer, som vel går ud på at skulle imødekomme noget af den kritik, som blev rejst fra mange sider under første behandling i marts i år.

Men selv om ministeren nu kun skal godkende og ikke fastsætte fagkredsen, undervisningsplanerne og timeplanerne, er hovedsigtet med forslaget stadig væk det samme, og derfor vil den konservative folketingsgruppe også stadig væk nære den samme skepsis, som vi gjorde under første behandling i marts måned.

Vi er stadig væk positive over for at øge uddannelsesmulighederne for de handicappede og for dem, der forlader folkeskolen efter 9. eller 10. skoleår, og vi finder det også yderst vigtigt at fastholde den femtedel, som hidtil er forsvundet ud af uddannelsessystemet, inden for en eller anden form for uddannelse.

Vi er også tilhængere af størst mulig smidighed gennem fornuftige overgangsordninger, men vi er ikke tilhængere af, at ministeren vil søge den politiske og administrative styring samlet hos sig selv på bekostning af erhvervslivets indflydelse på uddannelsen af den arbejdskraft, som erhvervslivet selv skal aftage.

I hvert fald kan vi ikke se, at forslaget har gennemgået nogen ændring på dette punkt, og vi kan heller ikke se rimeligheden i, at man skal slå så godt arbejdende uddannelsesinstitutioner som de tekniske skoler og handelsskolerne osv. i stykker. Vi er ikke sikre på, at dette forslag ikke kan være begyndelsen til, at de kan slås i stykker igennem den samordning, der er foreslået.

Jeg har et enkelt spørgsmål til ministeren.

[Gerda Møller.]

Ja, nu har jeg selvfølgelig glemt at tage forslaget med herop, men jeg håber, jeg kan sige det nogenlunde udenad. Jeg har bemærket mig, at punkt 9 er gået ud, det er det med de private uddannelsesinstitutioner, som, hvis de giver den undervisning, som kræves, får et tilskud efter nærmere fastsatte regler.

Der er ligesom en nuanceforskel i bemærkningerne i det gamle og i det nye forslag. Der står i det gamle, at i det omfang, de giver den og den undervisning, kan de få støtte, men i det nye står der noget om, at hvis der er tilstrækkeligt behov osv. Jeg vil gerne spørge ministeren, hvad kriteriet for et tilstrækkeligt behov er. Jeg vil i hvert fald gerne have at vide, om det, at det ikke står som et selvstændigt punkt mere, men er gået ind under, så vidt jeg husker det, punkt 8, betyder, at status for de private uddannelsesinstitutioner er forringet.

I øvrigt finder vi, at der er alt for mange uafklarede forhold i de forsøg, som ministeren ønsker at få sat i gang, og at dialogen imellem de relevante statslige organer og organisationerne på arbejdsmarkedet endnu kun er på et så begyndende stadium, at erhvervslivets ønsker og krav til de forskellige uddannelsers struktur og indhold slet ikke er afklaret endnu.

Endelig nævner ministeren ikke et ord om penge til forsøgene og til uddannelsen af de nødvendige lærerkræfter.

Jeg vil gerne have lov til at slutte på samme måde, som jeg gjorde sidst, og sige, at valgfrihed for eleverne, erhvervskompetence, samarbejde imellem de forskellige selvstændige skoleformer, mere specialisering end af ministeren foreslået er noget helt afgørende for det konservative folkeparti, hvis det 10.-12. uddannelsesår skal virke tiltrækkende på de unge. Vi vil stadig sætte individet i centrum, og man må ikke glemme, at hvis systemet ikke kommer til at fungere, er det eleverne, der bliver tabere, og vi vil gerne advare imod, at alt for mange unge og børn kommer til at fungere som forsøgsobjekter. Vi synes nok, at ministeren har lidt rigelig travlt med at sætte alt for mange forsøg i gang.

Så har jeg lovet, da ordføreren for centrumdemokraterne, hr. Arnfast, ikke kan være i salen, at sige på hans vegne, at han gerne vil henvise til, hvad han sagde sidste gang, under behandlingen i marts måned, og at han stort set deler det ønske, som vi har fra konservativ

side om en stærkere placering for erhvervslivets parter.

Chr. Christensen (KrF):

Forslaget til folketingsbeslutning går jo ud på at opfordre regeringen til at udarbejde planer for en samordnet udbygning af 10.-12. uddannelsesår, og formålet hermed er jo at skabe uddannelses tilbud for alle, som har gennemgået folkeskolen eller tilsvarende uddannelse.

Som det er sagt af tidligere ordførere, er forslaget stort set identisk med det tilsvarende forslag fremsat den 2. december 1975. Der er visse ændringer, og dem betragter vi som positive, men substansen er den samme. Jeg kunne derfor fristes til at henvise til mine bemærkninger ved første behandling af dette lovforslag, da det var fremme i sidste samling, men jeg skal alligevel her gentage, at for os at se har forslaget i virkeligheden den virkning, at det sløjfer traditionelle uddannelser på gymnasium, handelsskole, tekniske skoler samt de sociale uddannelser og samler det hele i én stor fælles integreret uddannelse. Formålet med det er, så vidt vi kan se, at opnå det positive at udnytte de uddannelsesmæssige ressourcer – det gør man bl. a. ved at tage de eksisterende lokaler, anlæg, materiel og lærerkræfter i brug – og at give mulighed for lokale uddannelses tilbud. Man har også sagt – her er det positive – at kapacitetsudvidelse i virkeligheden bør ske ved yderligere geografisk spredning og derudover ved at give uddannelses tilbud til alle voksne med manglende uddannelse. Yderligere er der det positive, at der skal tages hensyn til den gruppe af unge, der normalt falder uden for uddannelsessystemet, og dette, at værdien af den faglige uddannelse skal søges hævet op til en ligestilling med den teoretiske. Endelig er der det positive at smidiggøre uddannelsessystemet ved at skabe overgange mellem uddannelsesretninger og ved at give mulighed for at afbryde uddannelsesforløbet med en begrænset kompetence.

Men over for disse positive takter i forslaget står vi tilbage stadig væk med meget store betænkeligheder. Hvad med kvaliteten, niveauet, i de fremtidige uddannelser? Der står, at der skal gives fælles grundlag for almen dannelse. Det er jo godt, men vil det kunne ske uden at forringe kvaliteten af den faglige uddannelse? Hvad med fremtidig gymnasieuddannelse, vil den kunne bevares i sin nuværende skikkelse?

[Chr. Christensen.]

Vil den foreslåede samordning af læreruddannelsen fratage lærerne den nødvendige specialviden? Og hvad med de private skoler? Vil de kunne bevare deres selvstændighed, når, som det hedder i bemærkningerne, side 7: »uddannelserne henlægges til det samme administrative system? Og på samme side står der, at der »kan foretages en central økonomisk styring«. Vil de private skoler under disse forhold kunne bevare deres selvstændighed?

Vi er også betænkelige ved den udstrakte forsøgsbemyndigelse. Men store betæneligheder knytter sig også fra vor side til de økonomiske perspektiver af forslaget. Især når man i bemærkningerne, side 11, siger, at der bør tilvejebringes støtteordninger, der giver alle elever uanset uddannelsesvalget muligheder for et rimeligt eksistensgrundlag. Er det studenterløn, man igennem dette forslag nu vil indføre?

Ved første behandling af forslaget sidste år fremlagde jeg en beregning, der viste, at man meget let kommer op på en ungdomsydelse på ca. 1,8 mia kr. på årsbasis. Det er jo næppe ligefrem tidspunktet at overveje så store yderligere udgifter.

For os at se er der stadig mange uafklarede punkter i forslaget. Vi er meget parate til et meget grundigt udvalgsarbejde, men vi kan ikke på forhånd give tilsagn om medvirken til forslagets gennemførelse, idet vi i hovedprincippet er bange for, at forslagets gennemførelse vil betyde en forringelse af uddannelsesområdet både inden for handelsskoleregiet, inden for teknisk skoleområdet og navnlig inden for gymnasieområdet.

Freddy Madsen (DKP):

Jeg vil også gerne henvise til, hvad jeg sagde ved behandlingen af forslaget i sidste samling den 14. januar 1976, sp. 3913 i Folketingets Forhandlinger, og så i øvrigt gøre et par bemærkninger yderligere.

Som sagt var vi allerede dengang enige i store træk i den målsætning, som ligger i forslaget. Jeg skal ikke gentage den række af kritiske bemærkninger, vi havde, men vi mente, at der her var et grundlag, hvorpå der kunne skabes en forbedring, specielt i uddannelsen på det 10.-12. skoleår.

Jeg vil godt understrege endnu en gang, at der er nogle forudsætninger for denne uddannelse, som vi stadig mener er for dårlige. Det

drejer sig først og fremmest om den folkeskolelov, som vi har fået, og hvor det specielt er spørgsmålet om timeantallet, der er for lavt, som giver vanskeligheder. Når jeg drager det frem igen ved denne anledning, skyldes det jo, at det for nylig har fået en meget stærk understregning igennem beslutningerne på Danmarks Lærerforenings kongres, hvor man gjorde dette spørgsmål til et af hovedpunkterne.

Men der er også andre sider af sagen. Det står jo efterhånden temmelig klart, at når folketingets flertal engang kan besinde sig til at give elever og forældre besked om, hvilken mening man har om den nye gymnasielov, så vil det i hvert fald vise sig, at man på en eller anden måde vil lave en spærring trods de løfter, der tidligere er givet om den frie adgang til gymnasiet.

Alt det gør, at forudsætningerne for det, der her lægges frem, bliver langt svagere, langt dårligere, end de ellers kunne have været. Dertil kommer en anden side af sagen. Vi diskuterede det somt sagt sidste år. Nu får vi en ny debat om det, men det viser sig jo igennem diskussionen, at der stadig er megen skepsis omkring sagen, selv om det forekommer mig, at de indvendinger, der gøres, ikke er særlig velfunderede. Det understreges ved, skal man sige den frygt for at prøve noget nyt, der bl. a. kommer til udtryk i, at man nu siger, at man – sådan ligger det jo i virkeligheden – ikke vil være med til at anstille de nødvendige forsøg, som faktisk skal til for at få det her til at køre.

Jeg ved ikke, hvad det er, fru Tove Nielsen mener, når hun taler om forsøg, som kun laves for forsøgenes skyld. Hvornår og hvor er det sket? Det kunne dog være rart at få noget at vide om det. Efter min mening er de forsøg, som man har iværksat, og dem, man har planer om på nuværende tidspunkt, af en sådan art, at de kunne bidrage til at opklare også en række af de ting, som både fru Tove Nielsen og andre stiller sig usikre over for, fordi de ikke ved tilstrækkeligt om det.

Men sådan er betingelserne altså på nuværende tidspunkt, og når så dertil lægges, at ministeren regner med, at det skal have en 5 års forsøgsperiode, ja, så kan vi godt se, at det er ude i en meget fjern fremtid, at vi kan gennemføre nogle af disse fornuftige ting.

Derfor er jeg også enig med fru Lone Dybkjær, når hun siger, at man måske i første

[Freddy Madsen.]

omgang må tage fat på spørgsmålet om det, hun kalder for de korttidsuddannede, og som andre med et dårligt ord kalder for restgruppen. Men vi ved jo, hvad det er, vi taler om. Jeg er enig i, at her bør man tage fat. Men man skal også gøre sig klart, også med den socialundersøgelse, ministeren har henvist til, at det er ikke nok at sige nogle pæne ord om, at nu vil vi have det i gang på det område. Der er nogle forudsætninger, der skal opfyldes også her. Det er naturligvis først og fremmest spørgsmålet om folkeskoleuddannelsen, men det er også – det viser de erfaringer, der også på nuværende tidspunkt er gjort inden for de erhvervsfaglige grunduddannelser, efter at man har fjernet lønnen – i høj grad et økonomisk spørgsmål. Det er et spørgsmål om, at man har fjernet lønnen på det område, hvilket nu gør tingene værre, det er et spørgsmål om, at uddannelsesstøtten er helt ude af takt med tiden og er blevet forringet først igennem den almindelige inflation og nu sidst igennem augustforliget på en sådan måde, at det er overordentlig vanskeligt for disse unge. Vil man ikke løse de ting – og det er der jo desværre ikke ret meget der tyder på – kan man tale nok så meget om at forbedre forholdene for denne restgruppe, vi vil i virkeligheden opleve, at den vil vokse de kommende år.

Steen Folke (VS):

Jeg vil kun nævne et par hovedsynspunkter og vil i øvrigt henvise til hr. Sigsgaards udmærkede tale ved første behandling af det tilsvarende forslag den 14. januar i år.

VS mener, at alle unge skal have mulighed for 12 års uddannelse, at der i den forbindelse skal være tale om gratis uddannelse, og at der skal være økonomiske støttemuligheder, som gør muligheden reel. I den forbindelse hæfter vi os ved forslaget punkt 10, selv om man nok kan have sine tvivl om, hvorvidt det faktisk vil kunne lade sig gøre at sikre, at ingen af økonomiske grunde bliver forhindret i at få en uddannelse i det 10.-12. uddannelsesår. På et så principielt plan kan vi støtte dette beslutningsforslag. Men vi er utilfredse med indholdet i de nuværende skoleuddannelser, og dette beslutningsforslag lægger i alt for høj grad op til en forlængelse af den nuværende skole.

Blandt de ting, vi er modstandere af, vil jeg nævne den stive fagopdeling, som på mange måder ødelægger undervisningen, og eksa-

mens- og karaktersystemet, som i høj grad også bidrager til at ødelægge undervisningen, for slet ikke at tale om det overvejende borgerlige indhold i den undervisning, der gives.

Vi er heller ikke tilhængere af, at erhvervslivet, at arbejdsmarkedets parter, skal bestemme indholdet i uddannelserne. Socialdemokratiets ordfører, hr. Søgaard, var meget glad for den øgede erhvervsindflydelse og nævnte bl. a. EFs nylige vedtagelse. VS gik imod EF-programmet netop ud fra erhvervslivets øgede indflydelse på uddannelserne.

Vi kan selvfølgelig heller ikke støtte den motivering for forslaget, som undervisningsministeren nævner i sin skriftlige fremsættelse, nemlig at det skal lette den påståede overbelastning af de længerevarende videregående uddannelser. Vi mener ikke, den overbelastning er reel. Samfundet kunne bruge flere langvarigt uddannede, og de højere uddannelsesinstitutioner kunne klare at uddanne flere, hvis der var den politiske vilje hertil. Det er der som bekendt ikke, og socialdemokratiet er gået i spidsen for gennemførelse af adgangsbe-grænsning. Men uanset dette er vi enige i, at reformer for det 10.-12. uddannelsesår er stærkt påkrævede. Vi så gerne forsøg med en omlægning af disse uddannelser, som gik langt videre end det, der er lagt op til i dette forslag.

Eva Rothenborg (FP):

Når jeg tager ordet her uden for ordførernes række, er det, fordi der lige er et par små ting, som jeg synes at vi også bør gøre opmærksom på her i forbindelse med debatten om forslaget til folketingsbeslutning. Det er i forbindelse med undervisningsministerens henvisning til, hvad der på nordisk plan er gjort i samme retning. Jeg tror i og for sig, at det ville være overordentlig sundt for os at rette blikket imod, hvad der er sket i de nordiske lande, og måske særlig imod forbilledet Sverige, hvor både skolesystemet og undervisningssystemet nu efterhånden er blevet så ændret, så lemlæstet, kan man også sige, at der efterhånden hverken findes det ene eller det andet med begyndelsen af næste akademiske år. Fra alle pædagogiske hold i Sverige har jo også råbene lydt om, i hvilken faretruende grad det kundskabsmæssige niveau er reduceret, og hvor vanskeligt det efterhånden er blevet at få f. eks. en sober videnskabelig forskning i gang på højere niveau.

Desuden foreligger der netop nu et lille

[Eva Rothenborg.]

hæfte med indstilling til undervisningsministerens vedrørende forsøg på Langkjærs gymnasium med en integreret undervisning, og hvis man læser dette hæfte noget nøjere igennem, kan man jo se, at reaktionerne fra de kompetente faglige grupper overvejende har været negative. Lærergupperne er negative. Man mener også, at det vil blive nødvendigt i udstrakt grad at udlåne faguddannede lærere, og der vil desuden blive tale om en eklatant nedskæring og delvis udeladelse af en række gymnasiale fag. Der kan ikke blive tale om den linje- og grendeling, som undervisningsministeren selv går ind for i sit forslag. I slutningen af hæftet udtaler rektor Just Lange, at forslaget i realiteten eller indstillingen faktisk er ugennemarbejdet. Ingeniør Erik Kvist betegner, som fagligt involveret, i realiteten indstillingen som værdiløs, fordi der overhovedet ingen behovsanalyser foreligger og heller ikke undersøgelser af, hvilke beskæftigelsesmuligheder der findes bagefter. Det er da også de stadig uafklarede forhold inden for EFG, hvor jeg sådan set synes at ministeren ikke i tilstrækkelig grad har taget hensyn til, at der er forelagt et konkret tilbud fra arbejdsmarkedet selv om at overtage både omkostningerne med uddannelsen og aflønningen af eleverne, samtidig med at man tilbyder af hensyn til senere beskæftigelsesmuligheder at gå aktivt og positivt ind i udarbejdelsen af undervisningens indhold. Jeg ved godt, at der er vigtige punkter i dette forslag, der skal opklares først, hvor der ikke er opnået enighed om et oplæg, men der burde nok ofres større opmærksomhed fra ministerens side på at få en afklaring på disse områder og måske en opfordring til arbejdsmarkedspartnerne om at gå sammen igen.

Ingeniør Kvist mener også, at de faglige organisationer i langt højere grad bør inddrages i billedet, og at det helt klart må være lærerne fra erhvervsskolerne, der overtager arbejdet med den praktiske undervisning, og ikke, som af undervisningsministeren foreslået, en mærkelig blanding bestående af en kombination af to tidligere former for læreruddannelse.

Forslaget til folketingsbeslutning er jo, som det forrige forslag, der blev forelagt folkettingen sidste år, stadig væk så uigennemskueligt i sine videre konsekvenser, både økonomiske og uddannelsesmæssige, at folkettingen i givet fald ikke vil få nogen rimelig mulighed for at påvirke udviklingen eller at kontrollere den, og

det er dog trods alt den opgave, folkettingen og undervisningsudvalget har.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg skal takke hr. Søggaard og andre ordførere for de positive bemærkninger, der er faldet, og så også generelt understrege, at det har undret mig, at så få ordførere har hæftet sig ved EF-beslutningen omkring dette uddannelsesområde, det 10.-12. uddannelsesår. Det er jo nemlig meget interessant, når man ser på den debat, vi har haft her i dag, at EF på undervisningsminister mødet i mandags besluttede sig for en lang række principielle punkter, man kunne sige et principprogram vedrørende 10.-12. uddannelsesår, og forpligtede sig til ud fra disse punkter at gå i gang med det, man kalder iværksættelse af pilotprojekter og undersøgelser. Det er det, vi almindeligvis her kalder forsøg.

Det er meget svært at se den store forskel imellem nogle af de tanker, der er givet udtryk for fra samtlige EF-lande, og nogle af de tanker, som regeringen har lagt frem, og som der i øvrigt har været tilslutning til også her i folkettingen. Jeg vil anbefale en del ordførere at sammenligne det, der er sket på EF-området, og det, der er fremlagt fra regeringen. Det kunne være, det gav anledning til en mere realistisk bedømmelse af det forslag, vi her diskuterer.

Så skal jeg komme med nogle enkelte bemærkninger til nogle af ordførerne. Fru Tove Nielsen var inde på, at man ikke vidste meget mere om indholdet, end vi vidste ved sidste behandling, og jeg skal ikke gentage argumentationen omkring forskellen på en principbeslutning og et egentligt lovforslag, men henvise til, at der netop denne gang i forslaget i bemærkningerne til punkt 14 er forsøgt skitseret nogle af de områder, hvor jeg finder det nødvendigt at vi gør nogle erfaringer.

Fru Tove Nielsen gentog også sin misforståelse af, hvordan man kører videre med forsøgsprojekter, og henviste her til Tilstudvalget, som kørte videre, og nævnte også, at folkettingen ikke havde truffet nogen beslutning. Nej, det er ganske korrekt. Folketinget har haft principbeslutningen til behandling. Det er ikke et lovforslag, men en principbeslutning, og folkettingen har ikke færdigbehandlet lovforslaget. Men hvad enten folkettingen har et sådant lovforslag til behandling eller ej, ændrer det ikke ved de love, der er vedtaget.

Hr. Halvgaard var inde på samarbejdet med

[Undervisningsministeren.]

specialarbejderskolerne, og jeg er enig i, at der på dette område nok kan hentes ideer og gøres nyttige erfaringer for den gruppe af unge, som ikke kommer ind i uddannelsessystemet.

Fru Lone Dybkjær takker jeg for bemærkningen om de ændringer, der var kommet ind i lovforslaget, og jeg er også enig i, at det er meget vigtigt at diskutere det, vi kalder restgruppen, som fru Lone Dybkjær omskrev lidt. Men vi klarer ikke problemerne, hvis vi kun kigger på restgruppen. Det er også nødvendigt at kigge på strukturen i uddannelsen for de 16-19-årige, fordi også de strukturelle problemer er bestemmende for, hvordan vi klarer problemerne med restgruppen. Ellers kan jeg da kun være interesseret i, at man går i gang med at kulegrave hele dette uddannelsesområde, især hvis det kunne føre til lidt større forståelse for, at det faktisk er nødvendigt for os at få en større samordning imellem disse uddannelser, end vi har i dag.

Fru Gerda Møller var bange for, at man med dette forslag ville slå de tekniske skoler i stykker. Jeg tror, jeg tidligere har svaret, at der i en sådan principbeslutning jo ikke ligger nogen som helst tilskyndelse til at ændre den struktur, man har for de tekniske skoler; det ville en sådan principbeslutning jo ikke kunne bruges til. Der er heller ikke lagt op til en ændret status for de private skoler, og hvad angår det helt konkrete spørgsmål, vil jeg bede om, at vi tager det op i undervisningsudvalget; så skal jeg svare på det.

Fru Gerda Møller kom også med en udtalelse, som man hyppigt hører i debatten for tiden omkring uddannelsen, nemlig at børn og unge ikke skal være forsøgsobjekter. Det er ikke helt klart, hvad fru Gerda Møller mener med det. Det ville selvfølgelig være helt uacceptabelt, hvis vi brugte børn og unge som forsøgsobjekter på en sådan måde, at vi spildte dem eller ikke anede, hvad vi kunne sætte dem til, når de var færdige med disse forsøgsprojekter. Det er der jo ikke tale om. Det, der er tale om her, er, at vi laver nogle uddannelsesforsøg, hvor det er understreget i principbeslutningen, at aftagerne, det vil altså også sige arbejdsmarkedets parter, selvfølgelig må ind i planlægningen af disse uddannelser. Når disse uddannelser er planlagt, er det selvfølgelig sikret, at de unge mennesker, der går ind i disse forsøgsuddannelser, også har en defineret beskæftigelsesmulighed, når de er færdige. Der-

for er der ikke tale om, at dette betyder, at vi af forsøgsiver spilder en gruppe unge. Tværtimod kunne vi måske håbe på, at vi fik nogle i den gruppe på mellem 20 og 30 pct., som i dag ikke får noget uddannelses tilbud, lidt bedre med, end vi hidtil har haft.

Jeg takker også fru Kristine Heltberg og hr. Freddy Madsen for de positive bemærkninger. Man viste denne gang lidt større forståelse for principperne i programmet, selv om jeg også forstod, at man var utilfreds med enkeltdele i det. Jeg synes, fru Eva Rothenborg kunne have meget ret i, at man også burde se på, hvad der var sket i de nordiske lande, og jeg ser frem til, at man i uddannelsesudvalget vil gå i gang med det.

Jeg hæftede mig ved, at fru Eva Rothenborg kun omtalte mindretalsudtalelserne fra Tilstudvalget. Som bekendt var der to mindretalsudtalelser, mens langt den største del af udvalget havde tilsluttet sig det forslag, der lå. I øvrigt har jeg jo også over for undervisningsudvalget tilkendegivet, at der var problemer omkring Tilstføjet, som gjorde det nødvendigt, at det blev gennemarbejdet bedre, og det er vi derfor gået i gang med.

Gerda Møller (KF):

Det er ministerens bemærkning om forsøgsobjekterne, der får mig til at komme op igen. Ministeren siger, at der skal et samarbejde i gang mellem arbejdsmarkedets parter og undervisningsministeriet, eller hvem det nu skal være. Der skal oprettes nogle organer, hvor vi heller ikke ved endnu, hvad de skal bestå af, og så skulle der altså være sikkerhed for, at disse unge kunne komme ud i relevant arbejde.

Når jeg alligevel er tvivlende, så skyldes det, at selv om der i bemærkningerne til ministerens forslag lægges op til et samarbejde imellem undervisningssystemet og arbejdsmarkedets parter, således at den erhvervsmæssige kompetence kunne godkendes, så har vi jo endnu ikke nogen sikkerhed for, hvilken placering erhvervslivets parter får. Vi har jo af det forslag, der hidtil har ligget, og også af forslaget om uddannelsesråd, set, at de får en temmelig ringe placering, og så er det jo ikke sikkert, at den indflydelse, som de efter ministerens mening skulle have, alligevel bliver tilstrækkelig stor. Det er dér, vi har vores tvivl. Vi fik jo ikke sikkerhed for det under sidste behandling.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Fru Gerda Møller henviste i sin sidste kommentar til behandlingen af ændringerne af uddannelsesrådene i sidste samling. Jeg forstod på den behandling i sidste samling, at man fandt, at det hang meget væsentligt sammen med EFG-lovgivningen og den styring, der blev på dette område. Derfor bliver dette forslag fremsat samtidig med EFG-lovforslaget i det hele taget, hvoraf det også fremgår, hvilken styrelsesordning der skal være.

Jeg synes ikke, at man vedrørende dette forslag behøver at betvivle, at arbejdsmarkedets parter selvfølgelig bliver inddraget i udarbejdelsen af disse uddannelser. Det har de hidtil været, og der ligger intet i forslaget, som lægger op til, at der skulle ske en ændring af denne praksis.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om landinspektørvirksomhed.
(Lovforslag nr. L 106. Fremsat 9/11 76).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Erik Andersen (S):

Jeg skal indskrænke mig til på den socialdemokratiske folketingsgruppes vegne at anbefale dette lovforslag til en hurtig og velvillig behandling, idet jeg i øvrigt henviser til de meget fyldige bemærkninger, som landbrugsministeren har ladet lovforslaget ledsage af. Her har vi særlig bemærket, at forslaget har fået tilslutning både fra landinspektørnævnet og fra landinspektørforeningen, samt at forslaget ikke vil medføre administrative eller økonomiske konsekvenser for staten.

Holmberg (V):

Det kan jo ikke siges, at lov om landinspek-

tørvirksomhed ofte har været til behandling her i folketinget. Sidste revision var i 1962, altså for 14 år siden, dengang fremsat af landbrugsminister Karl Skytte. Landinspektørvirksomhed blev stort set før 1919 og 1943 udøvet i henhold til kongelig bestalling. Men som sagt fandt den daværende landbrugsminister, at det var noget forældet, og fremsatte forslag om, man kunne dengang godt sige ret vidtgående ændringer, som så har været gældende indtil nu.

Så er der det lovforslag, som her er fremsat. Her er egentlig tale om ret store ændringer, og der er en del ændringer, der absolut egner sig bedst til udvalgsbehandling. Jeg ser, at landinspektørnævnet og Den danske Landinspektørforening har været spurgt, og at de kan tilslutte sig de foreslåede ændringer. Det er for mit vedkommende intet argument; jeg konstaterer bare, at de har tilsluttet sig ændringerne. Jeg vil selvfølgelig helst tro, at det er af hensyn til kunderne.

Det anføres, at forslaget bl. a. er en følge af, at landinspektørstudiet er flyttet fra den kgl. veterinær- og landbohøjskole til Ålborg universitetscenter. Så er der foreslået ændrede regler for at opnå beskikkelse som landinspektør. Der er nye bestemmelser, der begrænser de former, hvorunder landinspektører kan drive deres virksomhed. Bestemmelserne skal hindre, at der sker en forflygtigelse af landinspektørernes personlige ansvar i forbindelse med udførelsen af matrikulære arbejder. Endvidere er der ændrede og skærpede regler om inhabilitet.

Dette forslag koster ingen penge og skulle ikke have administrative konsekvenser for staten. Det er da selvfølgelig godt det samme, det er vi jo ikke forvænt med, når der fremkommer forslag om ændringer af bestående love. Men nok om det. Det koster altså ingen penge for staten.

Men så melder sig spørgsmålet, om det, der er foreslået, er fornuftigt. Her er vi egentlig meget, meget tvivlende, thi i retten til at få meddelt beskikkelse som landinspektør er der sket en stramning. I den gældende formulering i § 1, stk. 2, nr. 3, står, at de selvfølgelig skal have bestået landinspektørksamnen, og det er uændret. Men i § 1, stk. 2, nr. 4, er »i et tidsrum af i alt 3 år« - og så følger en hel del - blevet ændret til »i mindst 3 år«. Det vil vi i alle tilfælde også have drøftet nærmere i udvalget.

På samme måde, og måske endda i højere